

Sermo

deo exhibuerit p omnia placet deo et ei veraciter dicere possumus id Eccles. ii. Glade et comede in leticia panem tuum et bibe cum gaudio vinum tuum quia deo placet opera tua. Non autem opera placent nisi ipse deo patri placet: dicite Gre. Non abel placuit ex munere sed munus ex abel. quia nullum bonum facimus nisi fuerimus prius boni. Et sciendum quod postquam cepimus placere deo omnia que sunt in celo et in terra bona et mala promouet nos. ut amplius placeamus. Hinc puer. xvi. Cum placuerint deo vobis inimicos eius conuertet ad pacem. Qui autem curiosa deuotione scire desiderat si deo ipse placeat. ingrediatur introsum: estimans et mensurans quantum deus ei placeat: et sciat sine dubio quod tantum ipse placeat deo. quod aperte nobis innuit Luc. vi. di. Eadem mensura qua mensi fueritis remetiet vobis: Bern. Anima ex eo quod se diligere et vehementer diligere sentit. non ambigit etiam vehementer diligit: et quantum ipse nobis est in affectu. tantum nos ei sumus sine dubio in affectu. ne in modum imperfectam nostram qua debite placet nobis deus sic nos placere ei cum ipse dicat Eccl. iiii. Non enim cogitationes mee cogitationes vestre. neque via mee via vestre. quia sicut exaltatur celi a terra. sic exaltate sunt via mee a vijs vestris. Sic per locum a simili exaltata est sua complacencia super nostram. **P**rimo quod nos magnos efficit est iusticia. quam si consequimur veraciter sumus magni. Unde Ecclesi. iiii. Usque ad mortem certa pro iusticia. De hac iusticia tria breuiter perstringantur. scilicet de eius descriptione exercitatione. et utilitatis assecutione. de primo di. Augu. Iusticia est virtus generalis complectens totius anime rectitudinem. que duobus ad implet modis. ut que prohibita sunt a deo non faciamus. et que precepta sunt compleamus. Simile Bern. describit eam sic dicens. Iusticia est virtus reddens unicuique quod suum est. Secundo dicendum est de eius exercitatione. quam post predictam descriptionem Bern. subiungit dicens. Redde superiori. redde equali. et inferiori que sua sunt: et iusticie noueris satisfactum. Reddamus erga primo superiori scilicet deo reuerentiam ut in omni loco omni tempore et ubi sciamus mala facere tanquam stemus in

presentia sue maiestatis. sic enim estimabant se stare prope cum frequenter dicebat. Quiviro minus in eius respectu sto. Secundo reddam? equali scilicet primo benignitatem ut semper ei simus et filij et auxilij debitores. Tercio reddam? inferiori scilicet corpori custodie et discipline diligentiam. custodiam ne malum faciat. et disciplinam ut si faciat diluat. Tercio dicendum est de utilitatis assecutione. Sunt enim tria maxima bona facientibus iusticia a deo repromissa scilicet presentis vite sanctificatio. inferni euasio. celestis regni assecutio. De primo dicitur Mat. v. Beati qui esuriunt et sitiunt iustitiam. quod si beati utique et sanctificati. De secundo puer. x. Iusticia liberat a morte. quod de eterna oportet intelligi. quia a morte non liberat temporalis. De tercio dicitur in psal. Domine quis habitabit in tabernaculo tuo? Et respondetur Qui operatur iusti. etc. Ideo monemur Eccl. iiii. Agonizare pro iusticia usque ad mortem. Qui enim habet iusticiam: habet pro consequens omne bonum

III De eodem Sermo scilicet

De tempore ira

cundie facta est reconciliatio vobis supra Bernardus.

Beati qui de sua reconciliatio non ingrati pro alijs pie solliciti sunt: et eos quantum pualent deo reconciliare laborant. Verbum itaque positum quod cum duobus membris premissis scilicet dei placencia et nostra iusticia magnos nos facit coram deo. nunc est largiente deo petrandum. Verito enim magni dicendi sunt qui deo placet et in se iusti qui pro alijs efficaciter intercedunt. Sed antequam hanc reconciliacionem pertractemus prius reconcilianda est scriptura. que videtur in hac materia discordare. Nam verbum positum hic sonare videtur quod viri sancti possunt deo reconciliare peccatores. cui sine contrarium sonat quod dicit Job. ix. Deus est cuius ire resistere nemo potest. Quo hic dicitur quod sancti in tempore iracundie reconciliant: vel si reconciliant: quomodo verum est quod ire dei nemo potest resistere. Nam possere resistere et non posse valde contraria sunt. Quam rem contrarietate beatus Grego. determinando reconciliat sic dicit. Virum valde est

que dei nullū posse resistere dicitur. cū multos
 indignationi supne obuiasse eloquia dīna te
 fuerunt. An non ire dei moyses resistit q̄ pro
 cadente populo erectus iram supne pcussio
 nis restrinxit di. Dimittite illis hanc noxam
 alioquin dele me de libro quē scripsisti. An
 non dauid ire dei resistit: qui angelo feriēti
 se offerens placatōis grām ante tps̄ apo/
 stolum egerit. An non helias ire dei resistit:
 qui logo iam tēpe terre aride subducras de
 celo pluias verbo reuocauit. Quō igitur
 ire dei nullum posse resistere dicitur cum multos
 sepe resistisse exemplis exītibz demōstratur
 Sed si subitū beati Job eloquia r̄ istorum
 facta pensamus. r̄ verum cognoscit q̄ dīne
 ire non resistit r̄ verum q̄ multi resistunt
 Nam q̄ mlti sancti ire dei resistāt exempla
 iam postea oīderunt. Resistit autem ire di si
 potest cum eius indignatio sepe ut ira dixe/
 rim medullitus mouet. que dum ita se mo/
 uentū hanc oppositō humana nullatenus re/
 sistit. nec se vult auulsiōe tēprecatō obijcē
 cum semel deus ab intimis irascēdo dispo/
 nit. Hinc est q̄ moyses qui reatum totū ple/
 bis apud dñm suis p̄cibz testit dum se obij/
 cere obtulit dīne iracūdie vim placauit: ad/
 petam oreb veniēs r̄ p̄ aque exhibitōe dis/
 fidens reppromissionis terram ingredi dño
 irascēre non potuit. r̄ sepe de hac re affligit.
 sepe redidit se excitante turbat. r̄ dispo/
 sitōis iracūdiā repellere a seipō non va/
 luit. qui hanc volēte dño a populo amouit
 qui cum sepe de hac re dñm rogaret dixit ei
 dñs. Nequaquā vltra loquaris p̄ hac re. Ire
 igitur dei r̄ resisti valet qñ ip̄e qui irascit o/
 p̄milat. r̄ resistere omnino non valet quando
 se ad vltimū excitat: r̄ ip̄e p̄cem q̄ ei finit/
 datur nō aspirat. **R** De hac recōciliati
 onis deuotione tria per ordinem sunt dicen/
 da. sc̄ d̄ intercessionis qualitate eius apud
 deum acceptabilitate. recōciliatorū vtilitate
 Primo dico vidēdum est de recōciliatorū
 qualitate. hoc est qual esse debeat r̄ sunt tria
 debet em̄ recōcilians se totum exponere. so/
 lina dei glām querere. r̄ vindictam nō expe/
 tere. que tria in vna efficacissima recōciliati
 one cognouimus euenisse. Sicut em̄ dicit
 Cro. 17. Videns populus q̄ moram face/

ret moyses descēdendi de monte cōgregat/
 aduersus aaron ait. Moyli huic v̄ro q̄ nos
 eduxit de egypto ignoramus quid acciderit
 surge fac nobis deos qui nos p̄cedāt. Dixit
 q̄ ad eos aarō. Tollite in aures aureas de
 vroz filiorumq̄ r̄ filiaz auribz r̄ afferte ad
 me. Fecitq̄ populus qd̄ iusserat. r̄ fec̄ ex eis
 aaron vitulū cōflatilem: dixerūtq̄. Hi sūt
 dñi tui israel qui eduxerūt te de terra egypti.
 Et sequit. Locutus est dñs ad moysen. De/
 scende peccauit populus tuus recesserunt ci/
 to de via quam ostēdisti eis. Et ait. Dimitt
 te me ut irascat furor meus cōtra eos et de/
 leam eos. faciamq̄ te in gentem magnum
 Moyses aut̄ orabat dñm deum suū dicens
 Ne queso dicant egyptij. callide eduxit eos
 ut interficeret in montibz. ecce quō quesuit
 glām dei. Obsecro dñe peccauit plus tuus
 peccatū maxim. Aut ergo dimittite eis hanc
 noxā. aut si nō facis dele me de libro tuo quē
 scripsisti. ecce quō se totum exposuit. r̄ seq̄
 Descēdens moyses de mōte dixit ad pplm.
 Si quis est dñi iūgat̄ mibi. Congregatiq̄
 sunt ad eum omēs filij leui. quibz ait. Dec/
 dicit dñs deus israel. Ponat vir gladiū su/
 um sup̄ femur suū. Itē r̄ redite de porta vsq̄
 q̄ ad portam p̄ medium castrorū. et occidat
 vnusquisq̄ frēm r̄ amicū r̄ p̄imum suum.
 Fecerūtq̄ filij leui iuxta sermonem moysi.
 ceciderūtq̄ in die illa quasi. xxiij. milia ho/
 minum. Ecce quā grauē vindictā experit
 r̄ sic patz quō iste recōciliator p̄dicta tria in
 sua recōciliatōe exhibuit. quia glām dei q̄si/
 uit. seipm̄ totum exposuit. r̄ vindictaz expe/
 rit. Dic nota q̄ non dicimus q̄ recōcilians
 aliū vel quē recōciliare mittit castigare debe/
 at ip̄m nisi sit p̄latus hñs potestatem supra
 eum. tūc debet eis penam grauē infligere s̄
 ip̄e recōcilians p̄ eo quem recōciliare cupit
 in seipm̄ debet penā accipere se puniēs pro
 illo. Secōdo vidēdum est de huius recōcilia/
 tionis apud deum acceptabilitate. Nam in/
 ter omia genera deuotōnuz nescio si aliqua
 deuotō deum plus moueat plus placat pl?
 delectet. r̄ hoc p̄pter tria. sc̄. aīme p̄ciositatem
 dei caritatem. deuotōnis nobilitatem. Pri/
 mo dico p̄pter aīme p̄ciositatem. Si eniz
 qliber oblatō iuste oblata lz sit momēanea

et talis placet et placat deum in infinitum
 oino plus placet deo quam reconcilians offert
 deo cum suis intercessionibus reformatur dei gratia
 peccatorum qui prope que sic oblata cum deo per
 manet in eternum. Nam de eius preciositate
 dicitur Sap. vii. Infinitus thesaurus est hominibus
 et ideo talis thesaurus oblati tanto deo est
 gratior quanto est preciosior omnibus mundi rebus
 Secundo talis reconciliatio accepta est deo propter
 dei caritatem Cum enim in infinitum diligit ani-
 mas: tanto reconciliatio deo est acceptior: quan-
 to plus diligit illud quod offert. nam de infini-
 ta erga nos eius caritate dicitur Iheremie. xxi.
In caritate perpetua dilexi te. Qui ergo re-
 conciliat ei hoc quod ab eterno dilexit et in e-
 ternum diligit non potest facere obsequium
 magis gratum. Tertio talis reconciliatio ac-
 cepta est deo propter deuotiois nobilitatem. Ip-
 sa enim prefert ymaginem mediatoris dei et ho-
 minum ihesu christi qui nos reconciliauit per mor-
 tem suam et sanguinem patri suo dicente apolo
 Rom. v. Qui reconciliauit nos deo patri per
 mortem suam Item ij. Corin. vi. Deus erat in
 christo mundum reconcilians sibi. Ergo nobilis est
 deuotio eius qui vicem gerit christi: ex his me-
 diator dei et hominum. obicem se offerens deo ut
 reconciliet peccatores. Ex hac ergo triplici causa
 gratissima et acceptissima est ista deuotio quia
 prope quia ex eo deus occasione accipit misereri
 di. Quis enim nesciat quam grata sit ista inter-
 cessio patri. per cuius occasione parit filio
 quem forsitan dilexit ab eterno. Quare talis
 reconciliatio sit ei acceptissima ex hoc patet quod
 tam dolose conquisit se paucos reconciliato-
 res habere dominus per Eze. xxi. Quasi uisus
 uirum qui interponeret se pro me et staret oppo-
 situs contra me nec inueni. Item in eodem im-
 pperat his qui sibi magni videbantur. Non
 ascendistis ex aduerso nec opposuistis uos mu-
 rum pro domo israel ut staretis in plio in die
 domini. Item Esa. lxiij. Non est qui inuocet
 nomen tuum qui consurgat et teneat. **S**
Tertio uideendum est de reconciliantium utili-
 tate: et sunt tres. Sunt enim super deum poten-
 tes. singulare meritum cumulantes. deum con-
 tra seipsum adiutores habentes. Primo dico eorum
 utilitas est quod habent super deum preteritatem. Cum enim
 solius dei gloriam et peccatorum salutem desideret:

nihil eis deus poterit denegare. Unde cum
 moyses pro tot milibus grauissime peccantibus
 dominum exorasset. Respondit dominus. Dimitte me ut
 irascatur furor meus contra eos. Quod expo-
 nens Greg. dicit. Quid est seruo dicere di-
 mitte me: nisi pensa quam in hac reconcilia-
 tione apud me ualeas et cognosce quia ob-
 nere poteris quicquid pro populo exorabis. Se-
 cundo sunt singulare meritum cumulantes:
 quia non solum suas saluant animas sed etiam
 pro aliorum salute sunt felicitati apud deum de sin-
 gulis reportantes meritum quemadmodum pro
 seipsum quippe qui omnium hominum detrimen-
 ta lugent tamen sua et sibi gaudent de bonis om-
 nium ut de suis. Unde talibus dicere possu-
 mus illud hebr. iij. Ne putes quia animam tu-
 am tamen liberares que in domo regis pro cunctis
 es. Si enim nunc silueris per alia occasione
 liberabimur et tu et domus patris tui peribis
 tis. Unde nos miseri qui in conspectu dei tam
 quam vere miseri et abominabiles non audemus
 compere: et ideo magno intercessio-
 bus indigemus dicere possumus id quod ibi
 dem ut supra subiungit. Quis nouit utrum
 ideo ad regnum ueneris. i. utrum ad hoc mag-
 nus et potes apud deum factus es ut in terra
 preparares. Tertio tam nobilis est ista re-
 conciliatio ut deum contra seipsum habeant ad-
 iutorem. quia nisi deus in cordibus eorum affec-
 tum aspirauerit non possunt facere quicquam: hoc
 est quod dicit Greg. Omnes qui ire dei ob-
 uiant ab ipso accipiunt ut contra imperum per-
 cussionis eius opponant atque ut ita dixerim
 cum ipso se erigunt contra ipsum eosque uis di-
 uina sibi opponit secum. quod in eo quod aduersum
 se uentis iram foras se opponunt intus eos
 gratia irascens fouet et famulantes interius
 leuat quos quasi aduersantes exterius tole-
 rat. portat ergo contradictionem de peccantium
 quam aspirat et uelut nolenti imponit quod ab
 ipso ut fiat imparatur. Has ergo tres utilita-
 tes habent reconcilians. scilicet quod magna possunt
 apud deum quod maioris sunt meriti ceteris
 quod deum habent in cordibus suis non sicut alij de-
 uoti sed tam efficaciter et interminata uirtu-
 te ut habeant eum adiutorem contra semet-
 ipsum. Rogo ergo omnes deuotos qui ad hanc
 dignitatem in locum positi sunt ut me pec-

catorem apud deū pmoucant acuetes ⁊ af
 fuerat acies deuorōem suam ⁊ discant in me
 quomō in tempe iracūdie recōciliare pecca
 tores debent apud deum. **Q**uānto sancti? **N**i
 colans in tpe iracūdie apud deum sit ⁊ fu
 erit efficac reconciliator pater tam ex crebra
 supplicium inuocatoe q̄ miraculoz exhi
 bitione. Nam de primo. i. crebra inuocatoe
 exiit **B**eruar. Post memoriā virgīs glo
 riosam tam dulcis pietas tā pia dulcedo in
 crebro fidelium obseruat. vt in die tribula
 rōnis nomen nicolai teneat in ore req̄scat i
 corde. **S**i choniscatoes fulgurāt ⁊ pcell to
 nando de supius vindicta timef. nicolaus
 in patrocium assumit ⁊ dulciter acclama
 rit. **S**i tempestas leuiens ⁊ crudelitas mā
 gna magni nauigantibz mortem intendat: ni
 colaus fidelit exorat vt audiat. supplicij iuo
 catur vt veniat. misericorditer acclamat vt
 emat. **S**ecundo idem patet q̄ sit efficac re
 conciliator ex crebra in multiplicium miraculoz
 exhiōe vt patet ex eius legenda

Vel sancto **T**homa sermo primus

Domine nesci

Mus quo vadis ⁊ quomodo
 possumus viā scire. **V**erba
 sunt apli thome **J**ohan. xiiij
Quānto sapiēs **S**alomō **E**cclē. xij. **V**er
 ba sapiētum sicut stimuli et quasi clau i al
 tum defixi que p magistroz consiliū data
 sunt a pastore vno. his amplius fili mi ne
 inquiras. **V**erba ista scōdo loco posita huic
 glōso principi thome possunt non incōgrue
 adaptari. qui vnus de cōcilio. i. de conuētū
 magistroz. i. apostoloz accepit cū alijs apo
 stolis copiam p̄funde sapiē ab vno pastore
 scilicet ihesu xpo. qui cum ab ip̄o pastore suo sa
 piētiam nō eam que mōdi est sed etiā desur
 sum est descendens a patre luminum didi
 cerunt. **I**deo verba eoz per eos ad nos trās
 lata nobis debent esse tanq̄ stimuli ⁊ eis tā
 q̄ clau i altum defixi. **N**obis inquam de
 bent esse tanq̄ stimuli per que stimulamur
 vt sequamur dñm ⁊ aplos. ⁊ eis sunt tanq̄
 clau i p̄ quos in p̄fundum eternitatis cū do
 mino sunt cōfixi. igitur glōsus iste princeps
 fonti dñe sapiē ⁊ pastori ihesu xpo familia

riter adhxrens ⁊ veram ab eo sapiam hatri
 ens. ex quo veraciter sapiēs factus quattuor
 verba loquit in scriptura. que deuote intelle
 cta tanq̄ stimuli mouere nos dñt vt ad do
 minum cōuertamur ⁊ nichilominus in eis
 dem verbis instruimur quibz exercitijs et q̄
 via hoc facere deamus vt eadē aliquādo
 pmouente gratia nos sicut nūc eos tanquā
 clau i cōnectant dño in eternum. ita vt eadē
 verba in hac via qua ambulamus sint no
 bis stimuli ⁊ in patria fiāt clau i. **P**rimum
 ergo verbum thome ponit **J**o. xiiij. vbi dici
 tur. **D**ñe nescimus quo vadis ⁊ quomodo
 possumus viā scire. **S**ecūm ibidem. xi. **E**a
 mus ⁊ nos moriamur cum ip̄o. **T**ercū ite
 rum **J**ohan. x. **N**isi videro in manibz firu
 ram clauoz ⁊c. **Q**uartum ibidem. dñs me⁹
 ⁊ deus meus. **H**ec quattuor verba tam pro
 fundas cōtinent sapias vt si premantur stu
 dio diligēti. eliquat ex eis doctrina q̄ omibz
 imitatibz sufficiat ad salutem. **P**rimū eniz
 verbum docet nos de vie dei inquisitōe. **S**e
 cūndum de inuēte vie p̄gressione. **T**ercū
 inonet nos de magnanimitatis cōtētōe. **Q**uar
 tum de termi puenitōe siue premiū affecuti
 oē. **I**n virtute hoz quattuor verboz beatus
 thomas in hac via ⁊ vita p̄fectiōem vite ac
 tingebat ⁊ in patria ad supremū cumulum
 glē perueniebat. **I**n quoz verboz virtute ⁊
 nos supremā vite p̄ntis p̄fectiōem ⁊ in futu
 ro magnam cōsequimur gl̄ificatiōem. **H**ec
 ergo quattuor p̄ ordinem p̄sequētes: primo
 dicimus q̄ primū verbum nō tpe sed ordie
 hic p̄posito est illud **D**ñe nescimus quo va
 dis ⁊ quō possumus viā scire. qd̄ non de
 sperando sed inquirēdo dixit. **I**n quo verbo
 beatus thomas primū inquisiuit de via per
 quam eundem foret ad deum insinuās no
 bis in eodem q̄ ante omia inquirēdum est
 nobis de via que ad deū directo itiere nos
 p̄ducit. eo q̄ hoc sit nobis summe necessari
 um ad salutē. p̄pter infinita deuia q̄ dñs ro
 cat latam viā que ducit ad perditōnem si
 non cognoscamus deuia vt ea declinamus
 sed arripētes rectam viā vt in ea ambu
 lemus. quia sicut p̄verbio. xvi. d̄. **E**st via q̄
 videt homi recta ⁊ nouissima eius ducunt
 ad mortem. **I**tem **E**cclē. iij. **V**idi impios